

17. SZOLGÁLATTEVŐK

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

BARTA, T. (szerk.), Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest 2000.

II. Helvét Hitvallás XVIII. fejezet

KNIGHT, G. A. F. Az Ószövetség keresztyén teológiája, Budapest, 2006.

http://www.reformatus.hu/data/documents/2014/05/26/2013_evi_I_2014_evi_IV_LELKESZTORVE_NY.pdf;

http://www.reformatus.hu/data/documents/2014/03/03/1994_evi_II_2013_evi_VIII_ALKOTMANY.pdf)

Szolgaság-szolgalat

A kifejezés az úr-szolga viszonyból ered. A (rab)szolgaság intézménye az ókori Keleten és Izraelben is elterjedt volt. A rabszolgákra vonatkozó mózesi törvények sokkal humánusabbak voltak, mint a környező országoké (2Móz 21: pl. a hetedik évben szabadon bocsátották őket). A rabszolgák sokszor szinte családtagként tagolódtak be (ld. damaszkuszi Eliézer 1Móz 24,2). A Bibliában találkozunk a szolgaság gondolatának negatív és pozitív jelentésével is:

- Negatív értelemben: Az egyiptomi szolgaságból (5Móz 5,15) Istennek meg kellett szabadítani a népét. Egyiptom maga a szolgaság háza (2Móz13,3). A bálványimádás bűne is összekapcsolódik a szolgaság fogalmával: később ez a kép a bűnben való lét szimbóluma lett. Aki bűnt cselekszik, az szolgája a bűnnek (Jn 8,34), és ebből az állapotból Jézus tud megszabadítani.
- Pozitív értelemben is találkozunk a szolgaság, szolgalat kifejezésekkel a Bibliában. Isten és választott népe közötti viszony kifejezésére a Szentírás gyakran használja az úr-szolga képet. (Ézs 49,3) Az Istennek való szolgalat soha sem rossz, és visszatükröződik benne az Isten iránti bizalom is. Isten szolgájának nevezte többek között Mózeset (2Móz 14,31), Ábrahámot (1Móz 26,24), Dávidot (2Sám 3,18) is. De az egész nép Isten szolgája. Különösen sokszor fordul elő Ézsaiás prófétánál a „Jahve Szolgája” és a „Szolgám” kifejezés. Isten Szenvedő Szolgája pedig maga Jézus Krisztus. A Szentírásban sokszor hangzik el az a felszólítás, hogy az Úrnak örömmel kell szolgálni (Zsolt 100). Az Úrnak való szolgalatnak az a lényege, hogy Isten Úrnak ismerjük el. Az Istennek való szolgalat nem csak ideiglenes, hanem egy egész életre szóló döntés, amely az élet minden területére kihat (Józs 24,16) Jézus a küldetését szolgalatnak nevezte (Mt 20,28; Jn 13,1kk.).

Szent sátor

A salamoni templom megépítéséig a szent sátor volt az a hely, amely Isten jelenlétének bizonyosságát jelentette a nép számára: „*Készítsenek nekem szentélyt, hogy közöttük lakjam!*” (2Móz 26,8). A sátor Isten útmutatása szerint készítették el. (2Móz 25–27) A sátorban jelent meg Isten, ott végezték el a bűnért való áldozatokat. A sátorban kapott helyet a szövetség ládája, benne a szövetség törvénye. A sátrat magukkal vitték Kánaánba is. A letelepült életforma idejében Isten újabb rendelést adott, így készítette el Salamon a templomot. A szent sátor körüli szolgalatra Isten elhívta Áront és fiait. (2Móz 28,1)

További információk:

Szolgálattévők

Isten kiválasztott magának olyan embereket, akiket különleges feladattal bízott meg. Ők Isten képviselői lettek, küldöttek. Ilyenek voltak: a próféták, papok, királyok vagy Áron leszármazottai. A lévíták Lévinek utódai voltak, akik nem kaptak területet Kánaánban, hanem különleges feladatot, nekik kellett a kultusz körüli szolgálatokat végezni.

A keresztyén gyülekezetben a tisztségviselők (presbiter, püspök, diakónus, tanító) a meghatalmazásukat Istentől kapták, ennek a megerősítése a kézrátétellel történt. Az Istennek való szolgálat nem korlátozódik a hivatásszerűen vállalt munkára, az egyházban minden tagnak lehetősége és kötelessége is az Istennek való szolgálat.

Az alábbi táblázatban a Magyarországi Református Egyházban működő szolgálatokról kapunk egy áttekintést. Idézet a törvényből:

Megnevezés.	Feladat:
Lelkipásztor	<ol style="list-style-type: none">1. Az evangélium hirdetése.2. Hitéleti alkalmak vezetése.<ol style="list-style-type: none">1. Sákramentumok kiszolgáltatása.2. A gyülekezet gondozása.3. Felelősség a gyülekezet lelki és anyagi életéért.4. Isten általános igazságait a gyülekezet életére vonatkoztatni.5. Tanítás.6. Figyelni a szegényekre.7. Látogatni betegeket, nehéz helyzetben lévőket, imádkozásokat szervezni.8. Példamutató életvezetés.9. Isten akaratának a keresése.10. Egyházi szolgálat ügyét képviselni.11. Felelősségvállalás azért, hogy az egyházi élet szép rendben történjen. (1Kor 14,40; 1Tim 3,1–7; 1Pét 5,2–3).12. Gyülekezetben vagy egyházi intézményben végez szolgálatot. Egyházi intézmények szerinti szolgálatok:<ul style="list-style-type: none">– missziói lelkész– börtönlelkész– kórházlelkész– tábori lelkész– egyetemi lelkész
Hittanoktató és vallástanár	Hittanórák tartása a törvényi előírások szerint. (gyülekezetben vagy egyházi iskolákban)
Ifjúsági vezető	<ol style="list-style-type: none">1. Ifjúsági alkalmak tartása.2. Ifjúsági programok szervezése.
Gondnok	<ol style="list-style-type: none">3. A lelkipásztorral együtt felelős a gyülekezet lelki és anyagi életéért.4. A presbitérium vezetése.
Presbiter	<ol style="list-style-type: none">5. A gyülekezet lelki életének a gondviselése.6. A gyülekezet anyagi életének a gondviselése.

Kántor	7. Istentiszteleteken és egyéb egyházi alkalmakon az énekek vetetése. 8. Egyházi zenekultúra fejlesztése.
Orgonista	Istentiszteleteken és egyéb egyházi alkalmakon orgonán kíséri az éneket. (A kántor és az orgonista lehet egy személy is.)
Bizottsági tag	Egyházközség által választott bizottság tagja. A bizottságok különféle feladatokat láthatnak el.
Pénztáros	9. Egyházfenntartói járulékok és adományok gyűjtése. 10. Évenkénti számadás elkészítése.
Harangozó	11. Harangozás. 12. A presbitérium által meghatározott feladatok ellátása.
Egyházfi	13. Templomi rend fenntartása. 14. A presbitérium által meghatározott feladatok ellátása.
Egyháztag	15. Egyházközség istentiszteleti szolgálati közösségében részt venni. 16. Rendszeresen úrvacsorázni. 17. Választani tisztségviselőket.

A fenti táblázatban, a törvényben foglalt szolgálatokon kívül természetesen számtalan önkéntes szolgálatot is lehet végezni. Vannak olyan gyülekezetek, ahol a gyerekek maguk is vállalnak feladatokat. Ilyen lehet (a teljesség igénye nélkül):

- gyermekfoglalkozáson segítség,
- előadásokon szereplés,
- idősek látogatása,
- ajándékkészítés,
- gyermekpresbiteri tisztség.

A felnőtt gyülekezeti tagok önként vállalt szolgálatait elsősorban a helyi gyülekezet életében felmerült igények határozzák meg. Az alkalmak és a lehetőségek sora végtelen.

A szolgálatban való feladatvállalást meghatározó alapvető érzés: az Isten iránti hála. Ennek tükröződnie kell a feladatvégzés közben. A keresztyén ember úgy tekint azokra a feladatokra:

- hálaból végzi,
- nem a maga, hanem Isten dicsőségére,
- az Istentől kapott talentumaival való sáfárságból végzi.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK:

A negyedikes gyermek már mind kognitív, mind motorikus funkcióiban képes önálló feladatokat elvállalni és elvégezni. A kérdés sokkal inkább a szocializációra irányul, hogy mennyiben kapott már önálló, felelősséggel járó feladatokat otthon, az iskolában, azokban a közösségekben, ahol megfordul.

A mai szülők jóval később bíznak feladatokat a gyermekekre, mint ahogy azok képessé válnak rá. Keveset segítenek otthon, nincs önállóan végzett házimunkájuk. A harmadikos évfolyamban a ... lecke foglalkozott ezzel, onnan lehetnek információink a saját csoportunkra nézve.

A feladatvégzés, a szolgálat nem pusztán a feladat vagy a kötelességteljesítés miatt fontos a korosztálynak, hanem a valahová tartozás miatt is. Oda szeretünk tartozni, ahol hasznosnak érezzük magunkat. Ez egyre hangsúlyosabb a tanulóknak, fiataloknak, akik keresik az identitásukat, közösségeiket, világban betöltött helyüket, szerepüket.

A szolgálattévőkről szóló tananyag sokkal inkább a pragmatikus célkitűzést tartja szem előtt, mint a többit. Ha a gyermek megtapasztalja, hogy képes önállóan elvégezni egy feladatot, akkor az örömmel tölti el, onnantól pedig érdeklődik iránta, ismeretet is szívesen szerez róla. Éppen ezért fontos, hogy lehetőséget adjunk gyülekezeti szolgálatra vagy az óra keretén belül, vagy egy további alkalommal.

Emiatt az egyházi iskolában a gyülekezetben töltött órával érdemes kezdeni, és utána foglalkozni a lexikális ismeretekkel a tankönyv és munkafüzet alapján. Gyülekezeti hittanon vagy rászánunk egy szabadon kitölthető órakeretet a megadott két órás feldolgozásra, vagy csak egy órát tartunk, és a vasárnapi istentiszteletek alkalmával próbáljuk megélhetővé tenni a tanultakat.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

MINIMUM	OPTIMUM
<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásokban és beszélgetésekben. • A korosztályi és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja segítséggel megfogalmazni mi a szent sátor és mire szolgált Mózes idejében. ○ Ismerje meg segítséggel a gyülekezeti szolgálatokat a tankönyvi kép alapján. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban és beszélgetésekben. • A korosztályi és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja megfogalmazni, mi volt a szent sátor és annak szerepe Mózes idejében. ○ Tudja felsorolni a tankönyvi kép segítségével, hogy a gyülekezetben milyen szolgálati lehetőségek vannak. ○ Ismerje a saját gyülekezetében folyó szolgálati lehetőségeket.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT – EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA: „SZÓLJ, MERT HALLJA A TE SZOLGÁD.” (1SÁM 3,10) GYÜLEKEZETLÁTOGATÁS

Fő hangsúly: Az egyház mi vagyunk.

Kognitív cél: A gyülekezeti szolgálatok megismertetése.

Affektív cél: Pozitív érzelmi attitűd és belső motiváció kialakítása a gyülekezeti szolgálatokkal kapcsolatosan.

Pragmatikus cél: Olyan szituációk, lehetőségek keresése, melyben a gyermek a hitével kapcsolatban, illetve a gyülekezeti közösségében és/vagy hittanórán vállalható feladatait beazonosítja és megtalálja.

Az óra keretében látogassuk meg a helyi református gyülekezet tereit! Az egyes helyeken a gyermekek feladata, hogy meglássák azokat a tárgyakat, amelyek „egy-egy szolgálatra hívnak”. Nevezzék meg ezeket, akár meg is mutathatják. Adjunk teret minden gyermeknek az aktivitásra! Meg is élhetünk egy-két szolgálatot:

- Egy gyermek olvassa fel az úrasztalánál állva a Bibliából Sámuel történetét!
- Egy másik gyermek ossza ki az énekeskönyvet!

- Egy harmadik, akinek jó énekhangja van, vezessen egy közös éneklést!
- Ha van zongorázó/harmóniumozó gyermek, kísérettel is énekelhetünk.
- Készíthetünk előre a csoport tagjaival egy virágcsokrot az Úr asztalára.
- stb.

TOVÁBBI ÖTLETEK:

(Egyéni feladatlapok összeállíthatók az RPI online feladatbank segítségével:
<http://rpi-feladatbank.reformatus.hu/#/login>)

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

Tankönyv: 40-41. oldal

A képen látható:

- A Szent Sátor rajza
- Épület rajza és kapcsolódó tevékenységek jelzései

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

- Figyeljétek meg Isten hajlékának a tervrajzát! Mi látható a Szent Sátor legfelső részében? Hogy hívják ezt a helyet? Mi a szerepe és mit tartalmaz a láda?
- Kik mehettek be a legfelső helyiségbe?
- A Szent Sátor második helyiségében miket lehet látni? Oda kik mehettek be?
- A Szent Sátor előterében mi és ki látható? Ott mi történt?
- Kik azok a léviták? Mi volt a dolguk a szent sátorban? Nézz utána az interneten!
- Kik azok, akik szolgálatot teljesítenek az osztályotokban? Hogyan nevezitek őket? Mit csinálnak, hogyan szolgálják az osztályt és a tanáraitokat?
- Milyen szolgálatot szoktatok végezni a gyülekezetekben? Soroljátok fel!
- Nézzétek meg a 41. oldalon lévő rajzot! Milyen szolgálatot szoktatok otthon végezni? A szüleitek hogyan szolgálják a családokat? Miért teszik ezt?
- Milyen tevékenységgel segítitek a gyülekezeteket? Figyeld meg a kép második részét? Sorold fel a képek alapján, milyen lehetőségeid vannak a szolgálatra?
- Rajtatok kívül ki szolgálja még a gyülekezetet és hogyan teszi ezt? Miért teszi?
- Találjatok ki valamilyen – másoknak is hasznos – tevékenységet, amivel a családokat, az osztályotokat és a gyülekezetet is tudnátok szolgálni!

1. Gyülekezeti szolgálat megtervezése csoportmunkában.

Tervezzenek meg csoportban egy olyan alkalmat, amelyen az osztály/a csoport/ néhány barát együtt valamilyen szolgálatot teljesítenek a gyülekezetben!

Kérdések a tervezéshez:

Ki végzi?

Mit végez?

Mikor?

Mit kell előkészíteni hozzá?

Kinek segít?

stb.

Ezzel a tervezést is segítenénk, és jó lenne, ha ez tényleg meg is valósulna.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT – GYÜLEKEZETEK, ÁLLAMI ISKOLÁK 1. ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Az egyház mi vagyunk.

Kognitív cél: A gyülekezeti szolgálatok megismertetése.

Affektív cél: Pozitív érzelmi attitűd és belső motiváció kialakítása a gyülekezeti szolgálatokkal kapcsolatosan.

Pragmatikus cél: A gyermek segítése abban, hogy el tudja magát helyezni a gyülekezeti szolgálattévők közösségében a maga képességeivel és lehetőségeivel.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Házi feladat ellenőrzése Óvakodjunk attól, hogy a gyermekektől a kijött betűjelet kérdezzük vissza, hiszen az egyfajta versengésnek is megélhetik. De feltehetjük kérdésként, hogy hogyan élték meg a teszt elvégzését, hogyan érte őket a leggyakrabban előforduló betűt követő leírás, mennyire illik rájuk, valamit tanultak-e belőle? Átvezetés: Istennek sokféle terve lehet velünk, ahogy a korábban élt emberekkel is. Sámuel Istent kifejezetten a neki való szolgálatra hívta el Isten házába.	MFGY 7. lecke 4. (25. o.) MFEI 7. lecke 4. (28. o.)
Feldolgozási javaslat, munkáltatás	A Szent Sátor bemutatása a Tudod-e? közös feldolgozásával Olvassuk el közösen, egy-egy diákot felszólítva a Tudod-e?-t, és beszéljünk a tankönyv illusztrációjáról (ld. a teológiai alapokat fenn!) Átvezetés a mai gyülekezeti szolgálatokra: A gyülekezetből jöttünk! játékkal Osszuk ki a mellékletből kivágott kiskártyákat egy-egy párosnak (padtársak)! Amerikából jöttünk játék mintájára mutogassák el a csoportnak, akik találják ki az adott szolgálatot! A játék feldolgozása a Feladattár kérdéseivel Beszéljünk a gyülekezeti szolgálatokról a Feladattár kérdései és a TK illusztrációja alapján! Egyéni munkáltatás a munkafüzetben	TK 8. lecke Tudod-e?; Feladattár 1. Megjegyzés: Kapcsolódó segédanyag ld. lenn, További ötletek 1. Eszköz: szolgálatok kiskártyákon TK 8. lecke 21. o. Feladattár 2-4. MFGY 8. lecke 2. (27. o.) MFEI 8. lecke 2. (30. o.)

Aranymondások	Kapcsoljuk a lecke anyagát a múlt órai aranymondáshoz: „ <i>Szólj, mert hallja a Te szolgád.</i> ” (1Sám 3,10)	Javaslat: Ismételjük el az akkor létrehozott mozdulatokat, hiszen a szolgálatok végzésében is ugyanez az indulat segít.
Énekjavaslat (alternatívák)	16. Siess, keresztyén (TK 86. o.) RÉ: 196. dicséret- Mondjatok dicséretet (+BS) JJ: 43. Élő, szent, igaz 75. Itt van mivelünk az Úr	
Házi feladat	MFGY 8. lecke 1. (26. o.) MFEI 8. lecke 1. (29. o.)	

TOVÁBBI ÖTLETEK:

(Egyéni feladatlapok összeállíthatók az RPI online feladatbank segítségével:

<http://rpi-feladatbank.reformatus.hu/#/login>)

1. Ószövetségi sátor (4 perc) ismeretterjesztő film. <http://kateteka.hu/57-a-szent-sator-epitese-es-berendezese-aldozatok-unnepek/>

A film csak képi anyagot tartalmaz, amit az órán mi magunk magyarázhatunk a gyermekeknek.

2. Szolgálatom címere. Készítsenek a diákok egy címert a gyülekezeti szolgálatokhoz, illetve egy saját címert az alapján, amit szívesen végeznének a gyülekezetben!

3. Lásd meg a szükséges szolgálatot! Egy önként jelentkező kezdjen el egy tevékenységet (pl. virágültetés) mutogatni! Egy másik diák csatlakozzon hozzá egy másik tevékenységgel (elkezdi locsolni)! Ekkor az első szálljon ki a játékból, és a másodikhoz csatlakozzon valaki egy újabb tevékenységgel! Hány segítő tevékenységet tud egymáshoz illeszteni a csoport? Ha elakad a játék, bárki kezdhethet egy egészen új, másfajta szolgálatot (pl. gyerekvigyázás → gitározás → énekeskönyvosztás...).

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ:

1. feladat: Biblia, Tóra-tekerics, keresztlő kancsó, úrasztali virág, orgona, harang, illatáldozati oltár, rézmedence, korabeli főpap, palást, úrvacsorai kehely-kenyér, lelkész, sófár kürt, lévita hárfával, úrasztala, szent kenyerek asztala, kárpit, szövetség ládája, úr asztala, arany gyertyatartó, égőáldozati oltár